

2021-05-18

Dnr
UN/2021:00097
U2020/06020**Referens**Utbildningsnämnden
Botkyrka kommun**Mottagare**Utbildningsdepartementet,
u.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar SOU 2020:67 Fler barn i förskolan – för bättre språkutveckling i svenska

Botkyrka kommuns synpunkter

Botkyrka kommun har tagit del av betänkandet Förskola för alla barn – för bättre språkutveckling i svenska (SOU 2020:67). Botkyrka kommun instämmer i utredningens konstaterande att det finns behov av insatser för att öka deltagandet i förskolan. Botkyrka har ett stort antal barn som skulle gynnas av att gå i förskola.

Botkyrka kommun ställer sig positiva till flera av utredningens förslag:

- Uppsökande verksamhet för ökat deltagande i förskolan
- Förslag för fler förskollärare och barnskötare
- Kompetensutveckling

Botkyrka kommun gör dock bedömningen att det finns en del frågor kvar att lösa, främst rörande direktinskrivning. Nedan lämnar Botkyrka kommun ytterligare synpunkter på utredningens förslag och bedömningar.

Förslag om direktinskrivning

Botkyrka kommun motsätter sig förslaget om obligatorisk direktinskrivning. Botkyrka kommun bedömer att den uppsökande verksamheten som utredningen föreslår kommer att vara tillräcklig för att nå ut till vårdnadshavare med barn som är i behov av språkutveckling i svenska. Den ytterligare administration och ytterligare kostnader som direktinskrivning innebär bedöms inte tillföra tillräckligt stor nytta i förhållande till nackdelarna.

2021-05-18

Dnr
UN/2021:00097
U2020/06020**8.5.4 Kommunen ska hålla sig informerad om vilka barn som ska direktinskrivas**

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att kommunen måste hålla sig uppdaterad om vilka barn i kommunen som kan behöva förskola för att få en bättre språkutveckling i svenska.

Botkyrka kommun ser svårigheter i att identifiera den grupp barn som ska direktinskrivas på andra grunder än att de tillhör kategorin nyanlända. Det ställer stora krav på kommunen. För det fall att den uppsökande verksamheten kan organiseras genom direkt kontakt med familjer kan möjligtvis en hel del barn identifieras på det sättet. I övrigt blir direktinskrivningen för dessa kategorier av barn helt beroende av signaler från barnvårdscentralen eller andra myndighetskontakter. Här sätter, som utredningen påpekar, sekretesslagstiftningen gränser för vilken information som kan delas mellan myndigheter. Med anledning av att kommuner är skyldiga att behandla alla lika och inte diskriminera någon individ är detta ett problem. Kommunerna kommer att ha svårt att direktinskriva barn på ett rättssäkert sätt.

8.5.5 Direktinskrivning ska ske vid 3 års ålder

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att kommunen rent faktiskt ska tillhandahålla barnen en viss förskoleplats vid ett visst datum. Kommunen ska minst 3 månader dessförinnan informera barnets vårdnadshavare om att barnet har fått en plats på den aktuella förskolan. Vårdnadshavare kan välja att tacka nej till platsen.

Botkyrka kommun anser att det är problematiskt att direktinskrivning innebär att en specifik förskoleplats ska erbjudas ett barn utan att vårdnadshavarna ansökt om platsen. I praktiken kommer det att innebära att kommunen måste ha en överkapacitet på förskoleplatser som är mer omfattande än idag. Det är svårt för kommunen att bedöma hur många av de erbjudna platserna som kommer att fyllas med barn. Ett överskott på förskoleplatser är mycket dyrt för kommunen, framför allt när det gäller lokaler och personal. En omställning i tillgången till lokaler är en process som tar flera år vid till exempel nybyggnation.

8.5.5 Direktinskrivning ska ske vid lämplig förskola

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att kommunen ska direktinskriva barnet vid en förskola inom kommunen som är lämplig för ändamålet. Förskolan ska vara belägen i rimlig närhet av barnets hem. Kommunen får då göra en avvägning mellan att skriva in barnet i en förskola nära hemmet och en förskola där fler barn i barngruppen har svenska som modersmål.

I Botkyrka kommun förekommer en omfattande boendesegregation som i sin tur leder till segregation i kommunens förskolor och skolor. En majoritet av de barn som skulle omfattas av reglerna om direktinskrivning bor i kommunens norra stadsdelar där en stor del av befolkningen har ett annat modersmål än svenska. Samtidigt är kommunens

2021-05-18

Dnr
UN/2021:00097
U2020/06020

erfarenhet att vårdnadshavare som får erbjudande om en förskoleplats en längre sträcka från hemmet väljer att tacka nej till erbjudandet. Risken är således att ett obligatorium för kommunen att erbjuda förskoleplatser inte får önskad effekt.

Utredningens förslag: De familjer som tackar nej till plats i förskola när barnet är 3 år ska få nya hembesök och barnen bör på nytt bli föremål för direktinskrivning i allmän förskola inför höstterminen det kalenderår då barnet fyller 4 år.

Botkyrka kommun anser att det bör vara upp till kommunerna att välja på vilket sätt den uppsökande verksamheten sker vid erbjudanden om plats. Om kommunen förutsätts göra hembesök hos varje barn som direktinskrivs varje år kommer det att vara mycket kostsamt för kommunen. Reglerna förutsätter att flera myndigheter inom respektive kommun/region utför uppsökande verksamhet, både till exempel barnavårdscentralen och utbildningsnämnden. Ytterligare en försvårande omständighet är att vissa kommundelar har en stor genomströmning av invånare.

9.3 Obligatorisk förskola

Utredningens förslag: Att förskolan ska bli obligatorisk för alla barn från och med 5 års ålder. Förslaget innebär att skolplikten som huvudregel ska börja fullgöras i förskolan höstterminen det kalenderår då barnet fyller 5 år. Skolplikten i Sverige förlängs alltså med ett år och kommer därmed som huvudregel att upphöra vid utgången av vårterminen det elfte året.

Botkyrka kommun anser inte att förskolan ska bli obligatorisk för alla barn från och med 5 års ålder utan bedömer att den uppsökande verksamheten som utredningen föreslår kommer att vara tillräcklig för att öka deltagandet i förskolan.

10.8.8 Personalsammansättning bör uppmärksammas vid tillsyn

Utredningens förslag: Det är viktigt att ansvarig tillsynsmyndighet vid tillsyn av huvudmän för förskolor särskilt kontrollerar att huvudmannen har en personalsammansättning som överensstämmer med det som anges i skollagen (2010:800).

Botkyrka kommun anser att det är problematiskt att Skolinspektionen ska kunna förelägga kommunerna att anställa förskollärare. Kommunerna strävar efter att anställa legitimerade förskollärare, men det finns inte tillräckligt många för att täcka behovet. Det innebär att kommunerna inte fullt ut har möjlighet att åtgärda bristerna och därmed bör detta inte vara en grund för föreläggande.

13.4 Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

Botkyrka kommun anser att bedömningen av kostnader för kommunerna sannolikt är för snävt beräknade. Det finns en stor risk att förslagen i praktiken blir betydligt mycket

2021-05-18

Dnr
UN/2021:00097
U2020/06020

dyrare. Bland annat kommer kommunerna att behöva ha en överkapacitet på förskoleplatser för att kunna direktinskriva barn, det vill säga kommunen behöver tillhandahålla lokaler och personal för barn som eventuellt inte kommer att delta i förskolan. Kommunen beräknar att varje förskoleplats kostar cirka 130 000 kronor per barn och år och inkluderar lokaler, personal samt overhead-kostnader.